

## POSTANOWIENIE

Dnia 14 marca 2008 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

*SSN Jan Górowski (przewodniczący)*

*SSN Krzysztof Pietrzykowski (sprawozdawca)*

*SSN Katarzyna Tyczka-Rote*

ze skargi powoda o wznowienie postępowania w sprawie I ACa (...) Sądu Apelacyjnego z powództwa S. B.

przeciwko Skarbowi Państwa - Wojewodzie X. i Gminie P.

o zapłatę,

po rozpoznaniu na posiedzeniu niejawnym w Izbie Cywilnej w dniu 14 marca 2008 r.,

zażalenia powoda

na postanowienie Sądu Apelacyjnego z dnia 24 maja 2007 r., sygn. akt I ACa (...),

1. **oddala zażalenie;**
2. **przyznaje adwokatowi I. G. od Skarbu Państwa - Sądu Apelacyjnego kwotę 1.800 (jeden tysiąc osiemset) złotych wraz z 22% podatku VAT tytułem kosztów nieopłaconej pomocy prawnej udzielonej powodowi z urzędu w postępowaniu przed Sądem Najwyższym;**
3. **nie obciąża powoda kosztami postępowania przed Sądem Najwyższym.**

### Uzasadnienie

Powód S. B. żądał wznowienia postępowania w sprawie I C (...) Sądu Okręgowego w B. na podstawie art. 401 pkt 2 k.p.c. i 403 § 1 pkt 2 k.p.c., twierdząc, że został pozbawiony możliwości obrony swych praw przed sądem oraz że wyrok w rzeczonyj sprawie został wydany za pomocą przestępstwa. W uzasadnieniu skargi powód wskazał, że przyczyny niemożności obrony praw wynikają z treści pisma

Parlamentu Europejskiego z dnia 10 października 2005 r., które otrzymał w dniu 21 listopada 2005 r. Zdaniem skarżącego, świadczą o niej również informacje ujawnione przez stację (...) w dniu 23 marca 2007 r. pochodzące od byłego Marszałka Sejmu i Premiera RP, który objawił prawdziwe oblicze władzy kształtującej życie, publiczne, a z których wynika m.in., że wymiar sprawiedliwości działał pod presją polityczną. Zdaniem skarżącego, powyższe dowody świadczą także o naruszaniu prawa przez sąd rozpoznający jego sprawę. Skarżący wskazał także, iż o podstawach wznowienia dowiedział się z dniem otrzymania pisma z Parlamentu Europejskiego oraz w dniu uzyskania informacji z mediów, a tym samym zachował termin do wniesienia skargi. Skarżący wskazał również, że Sąd Apelacyjny z naruszeniem przepisów o kosztach sądowych wezwał go do uiszczenia opłaty od apelacji, przez co działał na jego szkodę.

Postanowieniem z dnia 24 maja 2007 r. Sąd Apelacyjny odrzucił skargę powoda o wznowienie postępowania. W uzasadnieniu podkreślił, że powód w skardze powołuje wprawdzie podstawy wznowienia określone w art. 401 pkt 2 k.p.c. i 403 § 1 pkt 2 k.p.c., jednak nie wskazuje żadnych okoliczności, które świadczyłyby o ich rzeczywistym istnieniu. Podstawa wznowienia postępowania opisana w art. 401 pkt 2 k.p.c., polegająca na pozbawieniu strony możliwości obrony swych praw przed sądem w wyniku naruszenia przepisów prawa, zachodzi, gdy strona na skutek wadliwości czynności procesowych Sądu lub strony przeciwnej nie mogła brać i nie brała udziału w postępowaniu lub jego istotnej części, jeżeli skutki tych nieprawidłowości nie mogły być usunięte na następnych rozprawach przed wydaniem w danej instancji wyroku. Sąd Apelacyjny uznał, że samo wezwanie powoda przez Sąd do uiszczenia wpisu od apelacji, choćby nieprawidłowe, nie świadczy o pozbawieniu możliwości obrony jego praw, skoro na skutek wniosku powoda w tym zakresie został on zwolniony od tych kosztów. Skuteczność badanego zarzutu zależy od wskazania konkretnych czynności niezgodnych z prawem w konkretnej sprawie oraz sprecyzowania, w jaki sposób wadliwie działania uniemożliwiły stronie podjęcie obrony jej praw. Sąd Apelacyjny stwierdził, wbrew odmiennemu stanowisku skarżącego, że omawianej przesłanki nie sposób wywieść z ogólnej informacji o niedomaganiach wymiaru sprawiedliwości zawartych w przedłożonym wraz ze skargą piśmie Parlamentu Europejskiego, w którym wskazuje się m. in. na konieczność podjęcia wysiłków w celu wdrożenia przepisów dotyczących korupcji w sądownictwie, ani też z komentarza jednego z polityków o podobnym charakterze wskazującego na naruszanie przez władzę państwową zasady niezawisłości sędziowskiej, bowiem nie znajdują one bezpośredniego odniesienia do

zaskarżonego postępowania. Z tych samych względów wskazane okoliczności nie mogą również świadczyć o istnieniu podstawy wznowienia postępowania określonej w art. 403 § 1 pkt 2 k.p.c., na podstawie którego wzruszenie prawomocnego wyroku może nastąpić w wypadku, gdy został on uzyskany za pomocą przestępstwa. Wprawdzie działania korupcyjne czy też działania mające na celu wywarcie wpływu na czynności urzędowe sądu wypełniają przesłanki przestępstw stypizowanych w kodeksie karnym, a zatem ich wystąpienie co do zasady może stanowić podstawę wznowienia postępowania, to jednak powód, oprócz wyżej wskazanych ogólnych twierdzeń o sytuacji sądownictwa w kraju, nie powołuje żadnych okoliczności, z których wynikałoby, że opisane czyny miały miejsce w sprawie objętej skargą. Istotne jest przy tym, że zgodnie z art. 404 k.p.c. z powodu przestępstwa można żądać wznowienia jedynie wówczas, gdy czyn został ustalony prawomocnym wyrokiem skazującym, chyba że postępowanie karne nie może być wszczęte lub że zostało umorzone z innych przyczyn niż brak dowodów. Powód w skardze nie wskazuje wyroku spełniającego wymienione kryteria, a jedynie w piśmie z dnia 8 marca 2006 r. twierdzi, że postępowanie nie zostało wszczęte z powodu braku skargi uprawnionego oskarżyciela, co jego zdaniem było skutkiem zaniechania odpowiedzialnych za to osób, w szczególności funkcjonariuszy publicznych.

W zażaleniu na postanowienie Sądu Apelacyjnego pełnomocnik powoda wniósł o uchylenie zaskarżonego postanowienia oraz o zasądzenie kosztów nieopłaconej pomocy prawnej udzielonej z urzędu. W uzasadnieniu powołał się na niejednorodne orzecznictwo Sądu Najwyższego w kwestii dopuszczalności odrzucenia przez sąd skargi o wznowienie postępowania opartej na ustawowej podstawie.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Zażalenie nie zasługuje na uwzględnienie.

Zaskarżone postanowienie Sądu Apelacyjnego zostało bardzo dobrze uzasadnione, a pełnomocnik powoda w zażaleniu w istocie nie formułuje żadnych zarzutów naruszenia prawa materialnego czy też przepisów postępowania, wskazując jedynie na istniejące, jego zdaniem, rozbieżności w orzecznictwie. Rozbieżności te są jednak pozorne.

W postanowieniu z dnia 7 lipca 2005 r. IV CO 6/2005 (niepubl.), Sąd Najwyższy wyjaśnił, że art. 410 § 1 k.p.c. w nowym brzmieniu stanowi, iż sąd odrzuca skargę wniesioną po upływie przepisanej terminu, niedopuszczalną lub nieopartą na ustawowej podstawie, a postanowienie w tym przedmiocie może być wydane na posiedzeniu niejawnym. Przytoczone uregulowanie wykracza poza ramy postępowania

wstępnego ze skargi o wznowienie postępowania. Zastosowanie tego przepisu oznacza, że przedmiotem badania sądu jest zachowanie terminu oraz oparcie skargi na jednej z ustawowych podstaw wznowienia, a w konsekwencji także dopuszczalności skargi z mocy ustawy i legitymację do jej wniesienia. Stwierdzenie, na posiedzeniu niejawnym dopuszczalności wznowienia nie ogranicza się do badania, czy wskazane przez skarżących okoliczności dają się podciągnąć pod przewidzianą w ustawie podstawę wznowienia, lecz obejmuje badanie i ustalenie, czy podstawa wznowienia rzeczywiście istnieje. Nastąpiła bowiem - wskutek uchylecia art. 411 k.p.c. - eliminacja dwustopniowego postępowania. Skarga o wznowienie postępowania podlega - w myśl art. 410 § 1 k.p.c. - odrzuceniu jeżeli - w okolicznościach konkretnej sprawy - podawana podstawa nie zostanie przez sąd stwierdzona. W postanowieniu z dnia 28 października 1999 r., II UKN 174/1999 (OSNP 2001, nr 4, poz. 133) Sąd Najwyższy podkreślił, że sformułowanie podstawy wznowienia w sposób odpowiadający przepisom art. 401-404 KPC nie oznacza oparcia skargi na ustawowej podstawie wznowienia, jeżeli już z samego jej uzasadnienia wynika, że podnoszona podstawa nie zachodzi. Taka skarga jako nieoparta na ustawowej podstawie wznowienia podlega odrzuceniu.

Przytoczona w uzasadnieniu zażalenia teza redakcyjna postanowienia Sądu Najwyższego z dnia 12 lutego 2004 r., V CZ 158/2003 (Monitor Prawniczy 2006, nr 3, s. 147), zgodnie z którą sąd II instancji nie bada zasadności skargi o wznowienie postępowania pod względem merytorycznym, lecz dokonuje wyłącznie formalnej oceny, czy skarga ta opiera się na ustawowej podstawie wznowienia, jest oczywiście trafna. Żalący się nie wziął jednak pod uwagę tego, że Sąd Najwyższy uznał w okolicznościach sprawy, iż sąd II instancji nie badał zasadności skargi o wznowienie postępowania pod względem merytorycznym, lecz dokonał wyłącznie formalnej oceny, czy skarga ta opiera się na ustawowej podstawie wznowienia.

Zgodnie ze wskazanym w uzasadnieniu zażalenia postanowieniem Sądu Najwyższego z dnia 21 grudnia 1999 r., I PKN 448/99 (OSNP 2001, nr 15, poz. 487), stosownie do art. 410 § 1 k.p.c., na posiedzeniu niejawnym podlega badaniu, czy skarga o wznowienie postępowania jest wniesiona w terminie i czy opiera się na ustawowej podstawie wznowienia. Tylko w braku jednego z tych wymagań można zakończyć postępowanie ze skargi na posiedzeniu niejawnym przez odrzucenie skargi. Badanie wymaganych warunków wniesienia skargi (czy oparta jest na ustawowej podstawie) nie obejmuje rozstrzygnięcia o zasadności podstawy wznowienia (czy ustawowa podstawa wznowienia została wykazana). I z tym stwierdzeniem oczywiście należy się zgodzić, a

w okolicznościach sprawy sąd, odrzucając skargę na posiedzeniu niejawnym, rzeczywiście dokonał w istocie jej merytorycznej oceny.

W postanowieniu z dnia 24 marca 1998 r., I PKN 97/1998 (OSNP 1999, nr 9, poz. 308) Sąd Najwyższy stwierdził, że w zakresie badania podstaw wznowienia na posiedzeniu niejawnym mieści się jedynie stwierdzenie czy skarżący wskazuje podstawę wznowienia i czy odpowiada ona jednej z podanych w Kodeksie postępowania cywilnego przyczyn uzasadniających żądanie wznowienia, nie zaś, czy podstawa ta rzeczywiście istnieje. Należy wszakże podkreślić, że nie można oczywiście przyjąć istnienia ustawowej przyczyny wznowienia postępowania w sytuacji, gdy skarżący dowiedział się ze środków masowego przekazu o wypowiedziach niektórych polityków o tym, iż wymiar sprawiedliwości działał pod presją polityczną, oraz odniósł tę wiadomość do sądu rozpoznającego jego sprawę.

Z przedstawionych powodów orzeczono jak w sentencji (art. 398<sup>14</sup> w zw. z art. 394<sup>1</sup> § 3 k.p.c.).